

PROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2017-12-20

1(6)

Samråd sameer

§ 32 - 43

Plats

Videokonferens

Beslutande

Harriet Hedlund (s) ordförande i samrådet
Kristina Storm Jenna, Umeå samiska förening
Margareta Uttjek, Samiska delegationen
Ellacarin Blind, SSR
Andreas Lövenhök (s)

Övriga

Liz Bertholdsson, samordnare, Soc psyk KunsKC
Marjet Gustavsson, samordnare, Soc psyk KunsKC
Kicki Lundmark, kontaktperson Nationella minoriteter
Sofia Fredriksson, beställning, juridik och samverkan
Bella Lawson, kultursekreterare Region Västerbotten

Sekreterare

.....
Kicki Lundmark

Justerat

2017-01-11
2018

.....
Harriet Hedlund   Ellacarin Blind
Ordförande   Justerare

BEVIS OCH ANSLAG OM JUSTERING

Anslagsdatum 2018-02-05

Plats för anslag Västerbottens läns landstings anslagstavla, Köksvägen 11, Umeå.

Protokollet förvaras hos Registratorm vid Landstingskontoret, Köksvägen 11, Umeå.

Registrator

Lena Andersson

§ 32 Justering

Samrådsgruppen utsåg Ellacarin Blind att tillsammans med ordförande Harriet Hedlund justera protokollet.

§ 33 Genomgång av föregående protokoll

Noteras en avvikelse i § 28: Jämställdhetsstrateg, Cecilia Sandén vid Polisen Region Norr har inte bjudits in till sametinget för att prata om jämställdhet och mångfald. Däremot finns önskemål att bjuda in henne till kommande samråd för dialog kring dessa frågor. Med denna justering läggs föregående protokoll med godkännande till handlingarna.

§ 34 Om levnadsförhållanden för samer med funktionsnedsättning

Margareta Uttjek, samiska delegationen informerar om sin studie som rör samer med funktionsnedsättning i Sverige.

Norge tog initiativ till studien som engagerar Norge, Sverige och Finland, Ryssland har inte deltagit i denna studie. Nordiskt välfärdscentrum har också gjort en litteraturstudie som kopplats till detta arbete. Studien har sin utgångspunkt i FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. De tre medverkande länderna har utgått från samma frågeställningar i sin studie och det är Umeå universitet som ansvarar för studien som genomförts i Sverige.

Syftet med studien är att bidra till ökad kunskap om levnadsförhållandena för samer med funktionsnedsättning och då främst personer med fysiska funktionsvariationer och personer med utvecklingsstörning. Studien har fokuserat behov av utveckling, förändringar utifrån ett genusperspektiv. Man har studerat välbefinnande genom att exempelvis kartlägga försäkrings- och sociala trygghetssystem.

Det är en kvalitativ studie med ett inifrånperspektiv där informanternas egna upplevelser och berättelser utgör grunden. 4 kvinnor och 3 män har intervjuats i Sverige, referensgruppen har bestått av 3 personer. Intervjuerna har bland annat handlat om hur de muntliga traditionerna, avsaknad av hemspråk, trakasserier etc påverkar självbild och välbefinnande. Skolsystemet har stor betydelse för samer och i synnerhet samer med funktionsnedsättning.

Resultatet sammanfattas i punkter nedan (se även PP-presentation som bifogas detta protokoll)

- Det finns en stark drivkraft för att bevara sitt samiska sammanhang i vardagen oavsett var man bor och lever. En drivkraft som underlättar livet för samer med funktionsnedsättning.
- Har själva utvecklat egna hjälpmedel då det inte finns produkter i samhället som är optimalt fungerande vid exempelvis renskötsel.
- Försöker anpassa sig i majoritetssamhället utan att släppa sitt samiska ursprung och sammanhang. Viktigt att få bekräftelse i majoritetssamhället för sin egen kultur.
- Har inte fokus på sig själv som funktionshindrad, utgör inte del av identiteten. Tillhörighet till familj och grupp är viktigare – man kompletterar varandra.

- Barn med funktionsnedsättning kan inte gå i sin samiska skola om behov av anpassad undervisning finns. Barnet riskerar därför att förlora sin samiska identitet.
- Arbetslivet är viktigt för att, trots funktionsnedsättning, kunna försörja sig själv. Likaså gäller behov av att kunna använda sitt eget språk i vården samt att kunskap om det samiska språket och kulturen ökar i majoritetssamhället. Svårigheter vad gäller bemötandet finns främst bland barn, äldre och kvinnor och i viss mån även män. Man bör erbjuda kontakt med personal med samiskt ursprung inom vård och omsorg.

§ 35 Uppföljning av MHFA-utbildning och planering inför 2018

Lis Bertholdsson och Marjet Gustavsson, båda länsdelssamordnare inom Socialpsykiatriskt Kunskapscentrum har bjudits in för en dialog med samrådet kring årets utbildningssatsning och plan för 2018.

Noteras att uppföljningsdagen i november blev mycket bra. 23 deltagare. Vi behöver samspela för utveckling av de utbildningsinsatser som planeras framöver. De som deltar i utbildningarna måste ha fyllt 18 år. 2010 startade MHFA utbildning vid några samebyar i länet. Årets uppföljning visar att:

- Vi behöver utbilda instruktörer som går alla tre stegen i utbildningen och som sedan kan utgöra en kontinuitet i den fortsatta utbildningssatsningen.
- Utbildning som rör barn/unga och vuxna efterfrågas mest, gruppen äldre efterfrågas inte i lika hög grad.
- Kontaktpersoner kan vara ett bra redskap för att sprida information och kunskap om att utbildningar pågår och planeras.
- Det fortsatta arbetet med MHFA-utbildningarna bör samplaneras med institutionen för samisk hälsa (GMC).

Samrådet beslutar

- Att under 2018 planera ett utbildningstillfälle 21-22 maj i Lycksele. MHFA med fokus på barn och unga. Inbjudan ska gå ut brett i länet och man ska i planering och genomförande samverka med (GMC – samisk hälsa).
- Att utbildningen bekostas av samrådet samt att man även planerar för en kurs för instruktörer under 2018.

§ 36 Ansökan om medel till Umesamiskt språkbad – sjunde året VLL 1194:4-2017

Sammanfattning

Umesamer i samverkan är en förening som inkommit med en ansökan om bidrag till språkbad för cirka 35 personer. Det är sjunde året i rad som denna aktivitet arrangeras. Föreningen presenterar en budget för aktiviteten och ansöker om 131 136 kronor.

Samrådet tycker att man kan gå in som delfinansiär med förhoppning att föreningen också kan erhålla medel från andra finansiärer.

Ordförandes beslut

Mot bakgrund av de synpunkter och förslag som framkommit vid samrådet fattar ordförande i samrådet följande beslut med stöd av delegation:

- Att bevilja ansökan om medel till Umesamiskt språkbad med 40 000 kronor.

§ 37   **Förfrågan om samarbete – heldag den 20 april på Västerbottens museum med tema hälsa och nationella minoriteter.** VLL

En förfrågan har inkommit till samrådet från Sofia Breimo, Västerbottens museum om intresse att bli samarbetspart i evenemanget 20 april kring Hälsa och nationella minoriteter. Som samarbetspart kan samrådet bidra i formandet av program samt ta några arvodeskostnader. Samrådet ställer sig positiva till att vara samarbetspart till detta arrangemang.

§ 38   **Konsultation i frågor som rör det samiska folket Ds 2017:43)**

Landstinget har yttrat sig över betänkandet Konsultation i frågor som rör det samiska folket, se bilaga i kallelsen till detta samråd. Region Västerbotten har också lämnat ett yttrande som bifogas detta protokoll. Del 2 i utredningen Nästa steg – förslag för en stärkt minoritetspolitik har nu kommit, Landstinget kommer att avge ett yttrande i början av 2018.

§ 39   **Ekonomi**

Då ekonomistaben ersatt tidigare controller med ny tjänsteperson har det inte till dags dato varit möjligt att få en presentation av det ekonomiska resultatet för samrådets budget. En ekonomisk redovisning per den sista november 2017 sänds därför ut som bilaga till detta protokoll. Den ekonomiska redovisningen visar ett saldo per den 31 augusti för samråd samer är 495 407 kronor.

Medel för MHFA 2018 bör kunna avsättas i årets budget samt ska tidningarna Nuorrat och Samefolket beställas.

§ 40   **Samebyarnas och sameföreningarnas frågor**

Det är viktigt att vi får en mall eller blankett för ansökan om projektbidrag. Det minskar risken för otydligheter i ansökningarna och gör det lättare för samrådet att fatta beslut om medel till olika arrangemang.

Ellacarin presenterar ett utkast till årshjul som hon tillsammans med Linn arbetat fram. Man kommer att arbeta vidare med den och presentera den vid kommande samråd. På så sätt får man en bild av hur ett renskötarår ser ut.

En fråga finns om landstinget nu har tecknat prenumeration på ungdomstidningen Nuorrat, eller Samefolket, en samisk tidskrift. Tidskrifterna kan med fördel finnas i väntrum inom landstinget. Harriet Hedlund föreslår att man för 2018 och framåt prenumererar på dessa tidningar för spridning i väntrum inom primärvården.

En språkpolicy måste tas fram. Frågan kan med fördel lyftas när samrådet träffar Mikael Vinka som vi bör bjuda in så snart som möjligt under 2018.

Förslag att något av samråden under 2018 hålls på annan ort än Umeå.

§ 41 Information från region Västerbotten

Bella Lawson, region Västerbotten, berättar att regionen bereder arbetet med att ta fram en ny regional kulturplan för 2020-2023, nuvarande plan gäller fram till och med 2019. Tidigare har man haft gemensamma dialoger med representanterna för minoritetsgrupperna. Man tycker nu att man bör ha separata dialoger då frågorna kan skilja sig beroende på vilken minoritet man träffar. Därför föreslår region Västerbotten att dialogen kring kommande kulturplan får utvecklas med utgångspunkt i de separata samråden, vilket gillas av samrådet. Men man önskar ha en inledande träff särskilt för detta arbete tillsammans med övriga minoriteter, förslagsvis under våren.

I övrigt kan sägas att landstinget och region Västerbotten samarbetar kring minoritetsfrågorna i remissyttranden som rör detta område samt i beredningen av bildandet av ny regionkommun 2019.

§ 42 Information från landstinget

Harriet Hedlund berättar att landstinget nyligen beslutat om hälsoval för 2018. Man har justerat ersättningsnivåer och kan notera att det inte är stora förändringar sedan föregående år. Landstinget har i detta arbete tagit upp vikten av att utveckla sin kvalitet så att vårdpersonal inom primärvården kan möta patienter med behov av dialog på andra språk.

Arbetet med att bilda regionkommun fortskrider, den politiska organisationen är fastställd i landstingets novemberfullmäktige samt pågår arbetet nu med att ta fram reglementen och att forma tjänsteorganisationen. En viktig del i utvecklingen av regionen blir att hitta bra samverkansformer med länets kommuner.

En kort lägesrapport vad gäller broschyren och 1177: Josefin Nilsson vid kommunikationsstaben berättar att man ökat ambitionsnivån när det gäller samiska översättningar. Det innebär att man kommer att översätta fler texter till samiska än tidigare. Hon tar gärna emot synpunkter på vilken typ av information man ska prioritera och till vilka samiska varieteter. Föreningar och privatpersoner kan vända sig direkt till henne med önskemål. Skicka mail till josefin.nilsson@vll.se.

I mitten av januari delas nästa 1177-broschyr ut till alla hushåll i Västerbotten. Den har utökats med fyra sidor för att få in översättningar på samiska och finska. Det innebär att det finns en sida med nordsamiska översättningar och en sida med sydsamiska översättningar. Det är stor brist på samiska översättare just nu. Man har därför inte hunnit få in exakt lika

många översättningar på samiska som på finska. I nästa broschyr som kommer i januari 2019 hoppas man kunna översätta minst ett uppslag på nordsamiska och ett på sydsamiska.

§ 43 Övrigt och nästa samråd

Ellacarin Blind utses att representera samesamrådet i beredningen av temadagen den 21 mars. Ser helst att första mötet blir den 10 januari.

Nästa samråd 16 februari kl 13.00 – 16.00

Agenda:

- Uppföljning v-plan
- Bjuda in Mikael Vinka och utse arbetsgrupp som tar fram underlag för språkpolicy
- Ekonomisk redovisning, genomgång av ekonomin för 2017 och 2018

Samråd 24 maj kl 15.00 – 17.00

Förslag - agenda

- Cecilia Sandén, Polisen Region Norr
- Norrlandsoperan

Temadag 2018 21 mars 2018 heldag i Lycksele för ca 100 personer

Temadag 20 april på Västerbottens museum Tema Nationella minoriteteters hälsa.

MHFA 21-22 maj i Lycksele, Barn och unga

Kulturplan 2020-2023 Förslag till första träff för dialog 28 maj eller 4 juni